TIESAS SPRIEDUMS (trešā palāta)

2010. gada 28. oktobrī*

Lieta C-175/09

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam, ko *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apvienotā Karaliste) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2009. gada 8. aprīlī un kas Tiesā reģistrēts 2009. gada 14. maijā, tiesvedībā

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

pret

AXA UK plc.

TIESA (trešā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*], R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], Dž. Arestis [*G. Arestis*] un T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents),

* Tiesvedības valoda — angļu.

ģenerāladvokāts P. Kruss Viljalons [*P. Cruz Villalón*],
sekretārs N. Nančevs [*N. Nanchev*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2010. gada 3. jūnija tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *AXA UK plc* vārdā — Dž. Pīkoks [*J. Peacock*], *QC*, un M. Andžiolini [*M. Angiolini*], *barrister*,

— Apvienotās Karalistes valdības vārdā — H. Volkere [*H. Walker*], pārstāve, kurai palīdz R. Hills [*R. Hill*], *barrister*,

— Vācijas valdības vārdā — M. Lumma [*M. Lumma*] un K. Blaške [*C. Blaschke*], pārstāvji,

— Grieķijas valdības vārdā — S. Spiropuls [*S. Spiropoulos*], I. Bakopuls [*I. Bakopoulos*] un G. Kanelopuls [*G. Kanellopoulos*], kā arī V. Karra [*V. Karra*], pārstāvji,

— Itālijas valdības vārdā — Dž. Palmjēri [*G. Palmieri*], pārstāve, kurai palīdz S. Fjorentino [*S. Fiorentino*], *avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā — R. Liāls [*R. Lyal*] un M. Afonso [*M. Afonso*], pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokāta uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze (OV L 145, 1. lpp.; turpmāk tekstā — "Sestā direktīva"), 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktu, ar kuru ir noteikts, ka no pievienotās vērtības nodokļa (turpmāk tekstā — "PVN") ir atbrīvotas darbības, kas cita starpā ir saistītas ar maksājumiem un pārskaitījumiem.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedības ietvaros starp *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* [Apvienotās Karalistes valdības iestāde, kas ir atbildīga par PVN un citu nodokļu iekasēšanu] (turpmāk tekstā — "*Commissioners*") un *AXA UK plc* (turpmāk tekstā — "*AXA*") par komisijas maksu aplikšanu ar PVN nodokli, kuras *Denplan Ltd* (turpmāk tekstā — "*Denplan*") saņēma par tādu pakalpojumu sniegšanu tā klientiem, kuri, kā to uzskata *AXA*, ir atbrīvoti no PVN.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesiskais regulējums

3 Atbilstoši Sestās direktīvas 2. panta 1. punktam PVN ir jāmaksā par "preču piegādi vai pakalpojumu sniegšanu, ko par atlīdzību attiecīgās valsts teritorijā veicis nodokļa maksātājs, kas kā tāds rīkojas".

4 Sestās direktīvas 13. pantā ar nosaukumu "Atbrīvojumi valsts teritorijā" ir paredzēts:

"[..]

B. Citi atbrīvojumi

Ciktāl tas nav pretrunā ar citiem Kopienas noteikumiem, dalībvalstis atbrīvo tālāk minētās darbības atbilstīgi noteikumiem, ko tās pieņem, lai nodrošinātu pareizu un godīgu šo atbrīvojumu [no nodokļa] piemērošanu un lai nepieļautu nekādu nodokļu nemaksāšanu, apiešanu vai ļaunprātīgu izmantošanu:

[..]

d) šādus darījumus:

[..]

3. Darījumus, ieskaitot starpniecību, kas skar noguldījumu un norēķinu kontus, maksājumus, pārskaitījumus, parādus [prasījumus], čekus un citus tirgojamus dokumentus, izņemot parādu [prasījumu] piedziņu;

[..]."

Valsts tiesiskais regulējums

5 Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktā paredzētais atbrīvojums Apvienotajā Karalistē tika transponēts ar 1994. gada likuma par PVN (*Value Added Tax Act 1994*) 9. pielikuma 5. grupas 1. punktu, ar kuru no PVN ir atbrīvota "naudas izmaksa, pārskaitīšana vai saņemšana, visa veida darbības ar naudu, visa veida naudas nodrošinājumi vai visa veida naudas izmaksas rīkojumi."

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

6 *AXA* ir PVN grupas, kurā ietilpst *Denplan*, pārstāve. *Denplan* sniedz pakalpojumu klāstu zobārstiem, kura mērķis ir atvieglot viņu prakses darbību, galvenokārt ieviešot maksājumu plānus starp zobārstiem un viņu pacientiem. Šie maksājumu plāni nozīmē, ka zobārsti saviem pacientiem ilgstoši sniedz noteikta līmeņa zobārstniecības pakalpojumus, kuros ietilpst regulāras pārbaudes vai jebkāda ārstniecība, kāda izrādītos nepieciešama, vai arī abus šos pakalpojumu veidus, par kuriem zobārstu pacienti maksā, izmantojot fiksētu mēneša maksājumu.

7 Ja zobārsta, kurš izmanto *Denplan* pakalpojumus, pacients vēlas izmantot maksājumu plānu, viņš ar savu zobārstu paraksta līgumu, kura noteikumi ir paredzēti *Denplan* izstrādātā standarta veidlapā un kurā parasti ir noteikts, ka pacients maksā mēneša iemaksu *Denplan*, kas darbojas kā zobārsta pārstāvis, saņemot zobārstam pienākošos maksājumus. Vienlaicīgi pacients aizpilda un paraksta standarta "pilnvarojuma" veidlapu *Denplan* labā saskaņā ar Apvienotajā Karalistē spēkā esošo "tiešā debeta" shēmu. Ar "tiešā debeta" pilnvarojumu tiek radīts bankas klienta, šajā gadījumā — pacienta, pastāvīgs rīkojums savai bankai veikt visa veida maksājumus pēc noteiktas trešās puses, šajā gadījumā — *Denplan*, pieprasījuma. Minētajā veidlapā ir ietverts pacienta bankas nosaukums un adrese, kā arī pacienta bankas konta numurs.

8 *Denplan*, saņemot līguma kopiju, kā arī pacienta aizpildītu "tiešā debeta" pilnvarojuma veidlapu, šos pacienta datus — vārdu un adresi — reģistrē savā informācijas sistēmā un, izmantojot elektronisku sistēmu, šī pilnvarojuma detaļas paziņo pacienta

bankai. Minētais pilnvarojums paliek spēkā kā pastāvīgs rīkojums pacienta bankai līdz brīdim, kad pacients informē banku par savu lēmumu pilnvarojumu atsaukt.

9 Katru mēnesi noteiktā datumā *Denplan* apkopo maksājumus, kurus pacienti veic to zobārstiem. Šim nolūkam *Denplan* katram pacientam izveido elektronisku failu, kas tiek izmantots, lai nosūtītu informāciju *Bankers' Automated Clearing System* (automātiska starpbanku maksājumu sistēma, turpmāk tekstā — "*BACS*"), kas ir automātiska elektroniska maksājumu sistēma, kuru ir izstrādājusi un pārrauga sabiedrība, kuras visi biedri ir Apvienotajā Karalistē reģistrētas bankas. Informācijā, kuru *Denplan* par katru pacientu nosūta *BACS*, ir iekļauts pacienta bankas konta numurs, kā arī summa, kas ir jāiekasē no šī konta. *BACS* tad šo informāciju nosūta attiecīgās bankas datu apstrādes centram.

10 Ja pacients nav atcēlis "tiešā debeta" pilnvarojumu un ja viņa kontā, kurš joprojām ir aktīvs, ir pietiekami līdzekļi maksājuma veikšanai, banka debitē minēto kontu un par to informē *BACS*. *BACS* tad attiecīgo maksājumu piereģistrē, lai kreditētu *Denplan* banku un lai tā savukārt kreditētu *Denplan* kontu. Šādā veidā pieprasītā summa tiek pārskaitīta no pacienta bankas konta uz *Denplan* bankas kontu. *BACS* ziņo *Denplan* gan par veikto maksājumu stāvokli, gan par to maksājumu stāvokli, kuri nav veikti. *Denplan* savukārt nosūta rēķinus attiecīgajiem zobārstiem, kā arī sazinās ar pacientiem, no kuriem nav saņemti maksājumi.

11 Aptuveni 10 dienas pēc maksājumu saņemšanas savā kontā *Denplan* atskaitās katram zobārstam par maksājumiem no viņa pacientu kontiem, vienlaicīgi veicot vairākus atrunātus atvilkumus. *Denplan* šīs darbības veic, sniedzot savai bankai rīkojumu pārskaitīt no sava konta uz attiecīgā zobārsta bankas kontu summu, kas atbilst kopējai šim zobārstam maksājamai summai.

12 Viens no atvilkumiem, kuru *Denplan* ietur no katra maksājuma, ko tas saņem zobārsta vārdā, ir komisijas maksa, par kuru tika nosūtīts rēķins zobārstam. Šis atvilkums atbilst noteiktiem procentiem no katra saņemtā maksājuma. Saskaņā ar iesniedzējtiesas lēmumu daļa no komisijas maksām, kas ir atskaitītas no pacientu samaksātajām summām, ir atlīdzība par maksājumu iekasēšanas pakalpojumu, ko nodrošina *Denplan* zobārstu vārdā un kas sastāv no maksājumu iekasēšanas no klientu bankas kontiem, izmantojot "tiešā debeta" sistēmu, un atskaitīšanās zobārstiem. Iesniedzējtiesā ir apstrīdēts šī elementa PVN statuss.

13 Ar 2006. gada jūnijā pieņemtu lēmumu *Commissioners* noraidīja *AXA* sūdzību par PVN pārmaksu, kas tai bija radusies pārskata periodos no 2002. gada marta līdz 2004. gada decembrim. Pieņemot otro lēmumu 2006. gada septembrī, *Commissioners* noteica PVN summu par pakalpojumu sniegšanu, kas tika veikta pārskata periodos no 2005. gada marta līdz 2006. gada martam. Abu lēmumu pamatā bija secinājums, ka komisijas maksas, par kurām *Denplan* nosūta rēķinu zobārstiem, ir jāuzskata par atlīdzību par pakalpojumu sniegšanu, kas ir apliekama ar PVN.

14 2006. gada jūlijā un oktobrī *AXA* šos lēmumus pārsūdzēja Londonas *VAT and Duties Tribunal* [PVN un nodokļu tiesā], kas nosprieda, ka minētās komisijas maksas ir atbrīvotas no PVN, pamatojoties uz to, ka tā esot atlīdzība par finansu pakalpojumu, kas ietilpst Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkta piemērošanas jomā. *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division, Revenue List* noraidīja *Commissioners* apelāciju par šo spriedumu. Tādējādi *Commissioners* iesniedza prasību iesniedzējtiesā.

15 Iesniedzējtiesa norāda, ka galvenais jautājums, kas tiek izskatīts šajā tiesā, ir par to, vai Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktā noteiktais atbrīvojums

no PVN "darījumiem [..], kas skar [..] maksājumus, pārskaitījumus" attiecas uz pakalpojumu, kas tiek sniegts klientam, proti, zobārstam, kas vēlas saņemt maksājumus no trešās puses, proti, pacientiem, un kuru pakalpojums izpaužas kā summu iekasēšana no šo trešo pušu bankas kontiem, izmantojot "tiešā debeta" sistēmu un atskaitoties klientam par visiem saņemtajiem maksājumiem.

16 Šajā sakarā iesniedzējtiesa atsaucas uz 1997. gada 5. jūnija spriedumu lietā C-2/95 *SDC* (*Recueil*, I-3017. lpp.), īpaši sprieduma 53. un 66. punktu, kuros Tiesa nosprieda, ka, lai [darījums] tiktu atzīts par "darījumu, kas skar pārskaitījumus", sniegtajiem pakalpojumiem ir jārada naudas līdzekļu pārskaitīšana un izmaiņas juridiskajā un finansiālajā situācijā.

17 Uzskatot, ka pamata prāvas iznākums ir atkarīgs no Savienības tiesību interpretācijas, *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* nolēma apturēt tiesvedību lietā un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Kādas ir pakalpojuma, kurš ir atbrīvots no nodokļa un kuram ir "jārada naudas līdzekļu pārskaitīšana un izmaiņas juridiskajā un finansiālajā situācijā", pazīmes? Īpaši:

a) Vai atbrīvojums ir piemērojams pakalpojumiem, kuri citādi nebūtu jānodrošina kādai no finanšu iestādēm, ar kuriem tiek i) debitēts viens konts, ii) attiecīgi kreditēts cits konts vai iii) veikts starpuzdevums starp i) un ii) posmiem?

b) Vai atbrīvojums ir piemērojams pakalpojumiem, kuru izpildē neietilpst tādu uzdevumu veikšana kā viena konta debetēšana un cita konta attiecīga kreditēšana, tomēr kuri gadījumā, ja notiek līdzekļu pārskaitīšana, var tikt uzskatīti par šī pārskaitījuma iemeslu?

2) Vai, ņemot vērā [iepriekš minēto] spriedumu lietā *SDC*, komersants (kas nav banka) veic pakalpojumu, kas ir atbrīvots no nodokļa saskaņā ar [Sestās direktīvas] 13. panta [B daļas d) punkta 3. apakšpunktu], ja uzdevumos, kuros tas veica sava klienta labā:

a) ietilpst naudas summu, kas klientam pienākas no trešās puses, iekasēšana, apstrāde un tālāka maksājuma veikšana; īpaši, ja uzdevumos ietilpst:

— informācijas nodošana trešās puses bankai, pieprasot veikt maksājumu no trešās personas bankas konta uz komersanta bankas kontu saskaņā ar atļauju, ko šī trešā puse ir sniegusi bankai (saskaņā ar "tiešā debeta" sistēmu); un līdz ar to, ja banka veic šo maksājumu,

— rīkojuma sniegšana savai bankai pārskaitīt līdzekļus no šī konta uz klienta bankas kontu,

bet

b) tajos neietilpst uzdevums i) debetēt bankas kontu un ii) attiecīgajā apmērā kreditēt citu bankas kontu vai iii) veikt jebkāda veida starpuzdevumus starp i) un iii)?

3) Vai atbilde uz otro jautājumu būtu citāda, ja šajā jautājumā aprakstītais pakalpojums tiktu sniegts, nododot informāciju elektroniskai sistēmai, kas tad automātiski sazinātos ar attiecīgo banku, pat ja informācijas nodošanas rezultātā ne vienmēr notiks pārskaitījums (piemēram, tādēļ, ka trešā puse ir atcēlusi tās sniegto atļauju savai bankai vai arī tās kontā nepietiek līdzekļu)?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

18 Ar šiem jautājumiem, kuri ir jāskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tāds pakalpojums, kāds ir aplūkots pamata lietā, ir vai nav jāatbrīvo no PVN.

19 Šādā "maksājumu iekasēšanas" pakalpojumā, kuru *Denplan* sniedz saviem klientiem un kurš ir aprakstīts otrā jautājuma a) apakšpunktā, ietilpst naudas summu, kas *Denplan* klientiem, proti, zobārstiem, pienākas no trešajām pusēm, proti, pacientiem, iekasēšana, apstrāde un tālāka maksājuma veikšana. Minētā pakalpojuma ietvaros trešās puses bankai tiek nodota informācija, pieprasot pārskaitīt noteiktu naudas summu no trešās puses bankas konta uz pakalpojumu sniedzēja bankas kontu, pamatojoties uz atļauju, ko šī trešā puse ir devusi savai bankai, kā arī vēlāk tiek dots rīkojums pakalpojumu sniedzēja bankai pārskaitīt pakalpojumu sniedzēja konta līdzekļus uz viņa klienta bankas kontu. Vienlaicīgi pakalpojumu sniedzējs savam klientam

nosūta rēķinu par saņemtajām summām un sazinās ar trešo pusi, no kuras tas nav saņēmis pieprasītās summas pārskaitījumu.

20 Ņemot vērā, ka minētais pakalpojums aptver dažādas darbības, vispirms ir jānosaka, vai saistībā ar PVN un it īpaši saistībā ar uzdotajos jautājumos norādītās tiesību normas interpretāciju *Denplan* saviem klientiem sniedz vairākus nošķirtus un neatkarīgus darījumus, kuri ir jāvērtē atsevišķi, vai vienu saliktu darījumu, kurš ietver vairākus elementus (šajā ziņā it īpaši skat. 2005. gada 27. oktobra spriedumu lietā C-41/04 *Levob Verzekeringen* un *OV Bank*, Krājums, I-9433. lpp., 18. un 20. punkts; 2008. gada 21. februāra spriedumu lietā C-425/06 *Part Service*, Krājums, I-897. lpp., 48. un 49. punkts, kā arī 2009. gada 19. novembra spriedumu lietā C-461/08 *Don Bosco Onroerend Goed*, Krājums, I-11079. lpp., 34. punkts).

21 Noteiktos apstākļos vairāki darījumi, kas formāli ir nošķirti un kurus varētu sniegt atsevišķi, un šādi tie atsevišķi varētu tikt aplikti ar nodokli vai atbrīvoti no tā, ir jāuzskata par vienotu darījumu, ja tie nav neatkarīgi. Tā tas ir gadījumā, ja divi vai vairāki elementi vai darbības, ko nodokļu maksātājs veicis klientam, ir tik cieši saistīti, ka tie objektīvi veido vienotu, ekonomiski nedalāmu darījumu, kura sadalīšana būtu mākslīga (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Part Service*, 51. un 53. punkts; 2009. gada 11. jūnija spriedumu lietā C-572/07 *RLRE Tellmer Property*, Krājums, I-4983. lpp., 18. un 19. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Don Bosco Onroerend Goed*, 36. un 37. punkts).

22 Kā izriet no Tiesas judikatūras, ja darījums sastāv no virknes elementu un darbību, ir jāņem vērā visi apstākļi, kuros attiecīgais darījums tiek veikts, lai noteiktu to, vai pastāv divi vai vairāki atsevišķi darījumi vai vienots darījums (šajā ziņā it īpaši skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *Levob Verzekeringen* un *OV Bank*, 19. punkts;

2007. gada 29. marta spriedumu lietā C-111/05 *Aktiebolaget NN*, Krājums, I-2697. lpp., 21. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Don Bosco Onroerend Goed*, 38. punkts).

23 Attiecībā uz iesniedzējtiesas lēmumā aprakstītajām darbībām ir jākonstatē, ka *Denplan* veiktās darbības, tās izvērtējot [aplikšanas ar] PVN nolūkos, ir jāuzskata par cieši saistītām. Šo darbību ekonomiskie mērķi ir summas, kura zobārstam pienākas no pacienta, ikmēneša pārskaitījumi. Maksājamās summas pārskaitīšana uz pakalpojumu sniedzēja bankas kontu šī pakalpojumu sniedzēja klientam ir lietderīga tikai tad, ja šī summa, atskaitot atlīdzību pakalpojumu sniedzējam, vēlāk tiek pārskaitīta klientam un ja pakalpojumu sniedzējs atskaitās par saņemtajām summām. Tādējādi pamata lietā aplūkotais pakalpojums tādos apstākļos, kādus ir aprakstījusi iesniedzējtiesa, ir jāuzskata par vienotu darījumu PVN nolūkiem.

24 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu, vai tādam pakalpojumam, kāds ir aplūkots pamata lietā, ir piemērojams Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktā paredzētais atbrīvojums no PVN darbībām, kas ir saistītas ar maksājumiem un pārskaitījumiem, ir jāatgādina, ka no pastāvīgās judikatūras izriet, ka šajā 13. pantā minētie atbrīvojumi ir autonomi Savienības tiesību jēdzieni, kuru mērķis ir novērst atšķirības PVN režīma piemērošanā dažādās dalībvalstīs (it īpaši skat. 2006. gada 4. maija spriedumu lietā C-169/04 *Abbey National*, Krājums, I-4027. lpp., 38. punkts; 2007. gada 19. aprīļa spriedumu lietā C-455/05 *Velvet & Steel Immobilien*, Krājums, I-3225. lpp., 15. punkts; 2009. gada 22. oktobra spriedumu lietā C-242/08 *Swiss Re Germany Holding*, Krājums, I-10099. lpp., 33. punkts, un 2010. gada 10. jūnija spriedumu lietā C-86/09 *Future Health Technologies*, Krājumā vēl nav publicēts, 28. punkts).

25 Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka jēdzieni, kas izmantoti, lai apzīmētu Sestās direktīvas 13. pantā minētos atbrīvojumus, ir interpretējami šauri, ņemot vērā, ka tās ir atkāpes no vispārējā principa, ka PVN tiek iekasēts par katru preces nodošanu un katru pakalpojumu, ko pret atlīdzību sniedzis nodokļu maksātājs. Tomēr minēto

jēdzienu interpretācijai ir jānodrošina, lai attiecīgajam atbrīvojumam no PVN netiktu atņemta tā lietderīgā nozīme (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *Don Bosco Onroerend Goed*, 25. punkts un tajā minētā judikatūra; lietā *Future Health Technologies*, 30. punkts, kā arī 2010. gada 30. septembra spriedumu lietā C-581/08 *EMI Group*, Krājumā vēl nav publicēts, 20. punkts).

26 Jānorāda arī, ka saskaņā ar Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktu no nodokļiem atbrīvotie darījumi ir definēti atbilstoši sniegto pakalpojumu raksturam, nevis atkarībā no pakalpojumu sniedzēja vai to saņēmēja (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SDC*, 32. un 56. punkts; 2003. gada 26. jūnija spriedumu lietā C-305/01 *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, *Recueil*, I-6729. lpp., 64. punkts, kā arī iepriekš minēto spriedumu lietā *Swiss Re Germany Holding*, 44. punkts un tajā minētā judikatūra). Tādējādi atbrīvojums nav atkarīgs no nosacījuma, ka darbības ir jāveic noteikta veida iestādei vai juridiskai personai, ja vien attiecīgie darījumi ietilpst finanšu darījumu jomā (šajā ziņā skat. iepriekš minētos spriedumus lietā *SDC*, 38. punkts; lietā *Velvet & Steel Immobilien*, 22. punkts, kā arī lietā *Swiss Re Germany Holding*, 46. punkts).

27 Visbeidzot attiecībā uz dažādajiem Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punktā paredzētajiem atbrīvojumiem Tiesa ir nospriedusi, ka, lai attiecīgos pakalpojumus kvalificētu kā no nodokļiem atbrīvotus darījumus, tiem, vispārīgi vērtējot, it jāveido atsevišķs darījumu kopums, kas faktiski pilda šajā tiesību normā paredzēto pakalpojumu sniegšanai raksturīgas un būtiskas funkcijas (šajā ziņā skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *SDC*, 66. un 75. punkts (attiecībā uz Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. un 5. apakšpunktu), 2001. gada 13. decembra spriedumu lietā C-235/00 *CSC Financial Services*, Krājums, I-10237. lpp., 25. un 27. punkts (attiecībā uz šī 13. panta B daļas d) punkta 5. apakšpunktu) un iepriekš minēto spriedumu lietā *Abbey National*, 70. punkts (attiecībā uz minētā 13. panta B daļas d) punkta 6. apakšpunktu).

28 Attiecībā uz pamata lietā minētajiem pakalpojumiem ir jānorāda, ka to mērķis ir piešķirt *Denplan* klientiem, proti, zobārstiem, to naudas summu maksājumus, kuri ir jāveic [šo zobārstu] pacientiem. *Denplan* ir uzņēmies atgūt šos prasījumus un

nodrošināt to pārraudzību šo prasījumu īpašnieka vārdā, par to saņemot atlīdzību. Tādējādi principā šis pakalpojums ir darbība, kas skar maksājumus, kura saskaņā ar Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunktu ir atbrīvota no nodokļa, ja vien runa nav par "prasījumu piedziņu" — pakalpojumu, kurš ar minēto tiesību normu *in fine* ir skaidri izslēgts no atbrīvojumu saraksta.

29 Tā kā Sestajā direktīvā nav sniegta jēdziena "prasījumu piedziņa" definīcija, Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkts *in fine* ir jāaplūko tā kontekstā un jāinterpretē, ņemot vērā attiecīgās tiesību normas garu, kā arī, vispārīgāk, minētās direktīvas sistēmu (iepriekš minētais spriedums lietā *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, 70. punkts; šajā ziņā arī skat. 1989. gada 13. jūlija spriedumu lietā 173/88 *Henriksen*, *Recueil*, 2763. lpp., 11. punkts, un 1994. gada 3. marta spriedumu lietā C-16/93 *Tolsma*, *Recueil*, I-743. lpp., 10. punkts).

30 Lai gan, kā tas tika atgādināts šī sprieduma 25. punktā, Sestās direktīvas 13. pantā paredzētie atbrīvojumi kā atkāpes no vispārējās PVN piemērošanas ir jāinterpretē šauri, "prasījumu piedziņas" jēdziens kā izņēmums no šāda noteikuma, ar kuru ir paredzēta atkāpe no PNV piemērošanas, kā rezultātā darbības, uz kuru [šis jēdziens] attiecas, ir pakļautas nodoklim, kas ir Sestās direktīvas pamatnoteikums, ir jāinterpretē plaši (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, 72., 73. un 75. punkts, un pēc analoģijas — 2002. gada 15. janvāra spriedumu lietā C-171/00 P *Libéros*/Komisija, *Recueil*, I-451. lpp., 27. punkts).

31 Saskaņā ar Tiesas judikatūru "prasījumu piedziņas" jēdziens Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkta izpratnē attiecas uz finanšu darījumiem, kuru mērķis ir iegūt naudas parāda atmaksu (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, 78. punkts).

32 No šīs judikatūras izriet, ka pamata lietā aplūkotie pakalpojumi, kurus *Denplan* sniedz zobārstiem, ir iekļauti "prasījumu piedziņas" jēdzienā Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkta izpratnē.

33 Šo pakalpojumu mērķis ir piešķirt *Denplan* klientiem, proti, zobārstiem, to naudas summu maksājumus, kuri ir jāveic [šo zobārstu] pacientiem. Tādējādi minēto pakalpojumu mērķis ir panākt parādu atmaksu. Uzņemoties pienākumu atgūt prasījumus to īpašnieka vārdā, *Denplan* atbrīvo savus klientus no uzdevuma, kurš gadījumā, ja *Denplan* neiesaistītos, tiem kā kreditoriem būtu jāveic pašiem — proti, uzdevuma lūgt pārskaitīt tiem pienākošās summas, izmantojot "tiešā debeta" sistēmu.

34 Pretēji tam, ko norāda Komisija, nav nozīmes, vai minētais pakalpojums ir sniegts attiecīgo parādu izpildes termiņa brīdī. Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkta redakcija *in fine* attiecas uz visa veida prasījumu piedziņu, neierobežojot to piemērošanas jomu ar prasījumiem, kuri nav nokārtoti to izpildes termiņa brīdī. Turklāt faktorings, kura visi veidi ir ietverti "prasījumu piedziņas" jēdzienā (skat. iepriekš minēto spriedumu lietā *MKG-Kraftfahrzeuge-Factoring*, 77. punkts), nav ierobežots ar tādiem prasījumiem, kuru dēļ debitors jau atrodas maksātnespējas situācijā. Tā mērķis var būt arī prasījumi, kuru izpildes termiņš vēl nav beidzies un kuri tiek samaksāti, tam iestājoties.

35 Turklāt, ņemot vērā judikatūrā sniegto interpretāciju izņēmumam no PVN piemērošanas atkāpes, kura ir minēta šī sprieduma 30. un 31. punktā, pamata lietā aplūkotā "prasījumu piedziņas" pakalpojuma kvalifikāciju neietekmē arī tas, ka, sniedzot šo pakalpojumu, nav paredzēts piemērot piespiedu pasākumus, lai panāktu attiecīgo parādu faktisku samaksu.

36 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Sestās direktīvas 13. panta B daļas d) punkta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais atbrīvojums no PVN neattiecas uz tāda pakalpojuma sniegšanu, kas būtībā nozīmē, ka trešās puses bankai, izmantojot "tiešā debeta" sistēmu, tiek lūgts pārskaitīt summu, kura šai pusei ir jāmaksā pakalpojumu sniedzēja klientam, uz pakalpojumu sniedzēja kontu, klientam tiek nosūtīta atskaite par saņemtajām summām, notiek sazināšanās ar trešo pusi, no kuras pakalpojumu sniedzējs nav saņēmis maksājumu, un, visbeidzot, pakalpojumu sniedzēja bankai tiek dots rīkojums pārskaitīt saņemtos maksājumus uz klienta bankas kontu, no tiem atskaitot pakalpojumu saņēmēja atlīdzību.

Par tiesāšanās izdevumiem

37 Attiecībā uz pamata lietas dalībniekiem šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku tiesāšanās izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (trešā palāta) nospriež:

Padomes 1977. gada 17. maija Sestās direktīvas 77/388/EEK par to, kā saskaņojami dalībvalstu tiesību akti par apgrozījuma nodokļiem — Kopēja pievienotās vērtības nodokļu sistēma: vienota aprēķinu bāze, 13. panta B daļas d) punkta 3. apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šajā tiesību normā paredzētais atbrīvojums no PVN neattiecas uz tāda pakalpojuma sniegšanu, kas būtībā nozīmē, ka trešās puses bankai, izmantojot "tiešā debeta" sistēmu, tiek lūgts pārskaitīt

summu, kura šai pusei ir jāmaksā pakalpojumu sniedzēja klientam, uz pakalpojumu sniedzēja kontu, klientam tiek nosūtīta atskaite par saņemtajām summām, notiek sazināšanās ar trešo pusi, no kuras pakalpojumu sniedzējs nav saņēmis maksājumu, un, visbeidzot, pakalpojumu sniedzēja bankai tiek dots rīkojums pārskaitīt saņemtos maksājumus uz klienta bankas kontu, no tiem atskaitot pakalpojumu saņēmēja atlīdzību.

[Paraksti]